

شاخصه‌های حوزه علمی انقلابی

ناشر علمی:

مریم بلوچ از سرقی

باهمکاری:

جليله صالحی - بتول اصلی - مهناز ابراهیمی - زهرا اکیم زاده

تهیه و تنظیم:

واحد پژوهش مدرسه علمیه حضرت خدیجه علیها السلام

پاییزه ۱۳۹۷

عنوان و نام پدیدآور: شاخصه‌های حوزه علمیه انقلابی: (با رویکرد مطالبات مقام معظم رهبری / تهیه و تنظیم واحد پژوهش مدرسه علمیه حضرت خدیجه علیهاالسلام؛ ناظر علمی مریم بلوچیان طرقي با همکاری جلیله صالحی....[و دیگران].

مشخصات نشر: مشهد: نسیم رضوان، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۲۰۳ ص.

شابک: ۸-۳-۹۸۱۴۱-۶۰۰-۹۷۸ وضعیت فهرست نویسی: فیبا یادداشت: کتابنامه.

موضوع: خامنه‌ای، سید علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - -- دیدگاه درباره حوزه‌های علمیه

موضوع: Khamenei, Ali, Leader of IRI -- Views on Islamic theological seminaries

موضوع: حوزه‌های علمیه - ایران موضوع: Islamic theological seminaries -- Iran*

شناسه افزوده: صالحی، جلیله، ۱۳۵۴ -

شناسه افزوده: بلوچیان طرقي، مریم

شناسه افزوده: مدرسه علمیه حضرت خدیجه (س) مشهد. واحد پژوهش

رده بندی کنگره: ۱۱ ۲ ش ۹ ح / DSR ۱۶۹۲ رده بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۴۴

شماره کتابشناسی ملی: ۵۴۵۰۰۵۰

نام کتاب: شاخصه‌های حوزه علمیه انقلابی

(با رویکرد مطالبات مقام معظم رهبری)

تهیه و تنظیم: واحد پژوهش مدرسه علمیه حضرت خدیجه علیهاالسلام

طراح جلد: عباس اسدعلی پور

نوبت چاپ: اول، خرداد ۱۳۹۷

قطع و تعداد صفحات: رقعی ۲۰۰ ص

قیمت: ۱۷۰/۰۰۰ ریال

ناشر: نسیم رضوان

شابک کتاب: ۸-۳-۹۸۱۴۱-۶۰۰-۹۷۸

نشانی ناشر:

مشهد، انتشارات نسیم رضوان، کدپستی ۹۱۳۵۶/۴۵۳۹۹، تلفن: ۰۹۱۵۵۱۰۰۹۳۶

سایت انتشارات: www.Nasime-Rezvan.ir

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

مقدمه ۱۳

فصل اول: مفهوم شناسی

(۱۹-۴۶)

۱- حوزه انقلاب ۲۱

معنای حوزه ۲۱

معنای انقلاب ۲۳

تفاوت انقلاب با شورش ۲۵

انقلاب در قرآن ۲۶

مفهوم انقلاب از دیدگاه استاد مطهری ۲۶

حوزه انقلابی در کلام رهبر ۲۸

حوزه انقلابی در کلام بزرگان ۳۰

۲- انقلابی ماندن ۳۳

انقلابی گری در کلام امام ۳۳

انقلابی ماندن در قرآن کریم ۳۶

چهار نکته درباره‌ی رشد تفکر و منش انقلابی در حوزه ۴۰

۱. تفاوت اساسی مبارزات سیاسی در دانشگاه و حوزه‌های علمی... ۴۱
۲. دو خصوصیت مهم مبارزه‌ی سیاسی حوزه‌های علمی... ۴۲
۳. انقلابی ماندن حوزه‌های علمی، عامل انقلابی ماندن نظام... ۴۳
۴. اسلام ناب، عامل مخالفت‌ها با انقلاب اسلامی... ۴۳
- پنج شاخص انقلابی‌گری، انقلابی بودن و انقلابی ماندن... ۴۴
۱. پابندی به مبانی و ارزش‌های اساسی اسلام و انقلاب... ۴۵
۲. هدف‌گیری آرمان‌های انقلاب و همت بلند برای رسیدن به آن‌ها... ۴۵
۳. پابندی به استقلال کشور... ۴۵
۴. حیاسیت در برابر نقشه دشمن و عدم تبعیت از آن... ۴۶
۵. تقوای دینی و سیاسی... ۴۶
- ۳- شاخصه‌های حوزه انقلابی... ۴۶

فصل دوم. شاخصه اول: (تقوی)

(۱۵، ۱۶)

- ۱- تعریف تقوی (دینی- سیاسی) ... ۴۹
- تقوا... ۴۹
- سیاست... ۵۰
- تقوای سیاسی... ۵۱
- ۲- تقوا، مصونیت یا محدودیت... ۵۵
- ۳- تقوی در سیره بزرگان... ۵۶
- ۴- آثار تقوی و نقش آن در انقلابی ماندن حوزه‌های علمی... ۵۹

فهرست ۷

- پرهیز از گناه..... ۶۰
- سعادت جاویدان..... ۶۱
- تشخیص حق از باطل..... ۶۱
- هدایت و پذیرش حق..... ۶۲
- آسان شدن امور زندگی..... ۶۳
- دوری بی حساب..... ۶۳
- ذرات از سختی ها..... ۶۴
- دوری و شبهات..... ۶۵
- صبر و شکیبایی..... ۶۷
- وحدت..... ۶۸
- پذیرش مسؤولیت..... ۷۰
- خدا محوری..... ۷۰
- پیروزی و سعادت..... ۷۱
- ۵- عوامل تقویت تقوی در جهت انقلابی ماندن حوزه های علمیه..... ۷۲
- ۶- پیامدهای کم رنگی تقوی و دور شدن از آرمان ها و انقلاب..... ۷۹
- ۷- زمینه های بستر سازی تقوی..... ۸۳
۱. تمرین ساده زیستی..... ۸۳
۲. روزه، صعود به تقوی..... ۸۴
۳. تقویت روحیه اخلاص..... ۸۴

فصل سوم: شاخصه دوم (بصیرت)

(۱۳۱-۸۷)

- ۱- تعریف بصیرت ۸۹
- ۲- آثار بصیرت و نقش آن در انقلابی ماندن حوزه های علمیه ۹۲
- دانایی ۹۳
- ایمان ۹۵
- عبرت آموختن ۹۷
- شفاعت ۱۰۰
- جلوگیری از غم‌خیزی ۱۰۲
- ۳- عوامل ایجاب بصیرت در جهت انقلابی ماندن حوزه های علمیه ۱۰۳
۱. عوامل علمی ۱۰۳
- اندیشیدن ۱۰۳
- دانش آموختن ۱۰۴
۲. عوامل عملی ۱۰۴
- به استقبال کار رفتن ۱۰۵
- گرسنگی ۱۰۵
- دعا ۱۰۶
- ۴- ابزارهای بصیرت ۱۰۸
- قرآن ۱۰۸
- اسلام ۱۰۹
- سرشت (فطرت) ۱۱۰

۱۱۱.....	توفیق.....
۱۱۳.....	۵- موانع بصیرت.....
۱۱۳.....	غفلت.....
۱۱۴.....	لجاجت.....
۱۱۶.....	عشق.....
۱۱۶.....	گیش به دنیا.....
۱۱۸.....	۶- پیامدهای نبود بصیرت و دور شدن از آرمان های انقلاب.....
۱۱۸.....	شک.....
۱۱۹.....	گمراهی.....
۱۲۵.....	ریا.....
۱۲۶.....	کینه ورزی با اهل بیت (علیهم السلام).....
۱۲۷.....	۷- صاحبان بصیرت ناب.....
۱۲۷.....	حضرت ابراهیم (علیه السلام).....
۱۲۸.....	امام حسین (علیه السلام).....
۱۲۹.....	حضرت ابوالفضل عباس (علیه السلام).....
۱۳۰.....	۸- راهکارها و پیشنهادهایی برای تقویت بصیرت.....

فصل چهارم: شاخصه سوم (صراحت)

(۱۳۳-۱۵۲)

۱۳۵.....	۱- صراحت در گفتار.....
۱۳۷.....	صراحت در رفتار.....

- ۱۳۷..... حد و مرز صراحت لهجه
- ۱۳۸..... ۲- صراحت در سیره بزرگان
- ۱۳۸..... پیامبران
- ۱۳۹..... حضرت محمد (صلی الله علیه و آله و سلم)
- ۱۳۹..... امام علی (علیه السلام)
- ۱۴۰..... امام خمینی (رحمت الله علیه)
- ۱۴۱..... ۳- آثار برخورداری از صراحت
- ۱۴۱..... احیاء امر معروف و نهی از منکر
- ۱۴۳..... رعایت عدالت و احقاق حق محرومین
- ۱۴۴..... مطالبه گری
- ۱۴۵..... اعتماد به نفس و خود اوری
- ۱۴۶..... ایجاد همدلی و یکرنگی
- ۱۴۷..... جلب اعتماد و اطمینان مردم
- ۱۴۸..... ۴- آرمان های انقلاب و پیامدهای برد صراحت
- ۱۵۱..... ۵- زمینه های بستر سازی صراحت

فصل پنجم: شاخصه چهارم (شجاعت)

(۱۹۱-۱۵۳)

- ۱۵۵..... ۱- تعریف شجاعت
- ۱۵۸..... فضیلت شجاعت
- ۱۶۰..... ۲- مراتب شجاعت

- مرحله اول: چیرگی بر دشمن..... ۱۶۱
- مرحله دوم: چیرگی بر نفس..... ۱۶۱
- مرحله سوم: غلبه بر مشکلات..... ۱۶۲
- مرحله چهارم: چیرگی بر صفات..... ۱۶۳
- ۳- شجاعت در سیره بزرگان..... ۱۶۴
- ۴- نصرت علی (علیه السلام)..... ۱۶۴
- شیخ فضل الله نوری (رحمه الله علیه)..... ۱۶۶
- نواب موی (عزت الله علیه)..... ۱۶۷
- امام خمینی (عجالت الله علیه)..... ۱۷۰
- آیت الله خامنه ای (مد ظله العالی)..... ۱۷۱
- ۴- آثار برخورداری از شجاعت..... ۱۷۳
۱. صداقت..... ۱۷۳
۲. محبوبیت نزد خداوند..... ۱۷۴
۳. غیرت و مردانگی..... ۱۷۶
۴. عزت و بزرگی..... ۱۷۷
۵. نصرت و فضیلت..... ۱۷۸
- ۵- آرمان های انقلاب و پیامدهای نبود شجاعت..... ۱۷۹
- ۶- زمینه های بستر سازی شجاعت..... ۱۸۱
۱. دور اندیشی..... ۱۸۲
۲. کنترل خشم..... ۱۸۲
۳. حلم و صبر..... ۱۸۳

۴. ایثار..... ۱۸۴
۵. غیرت..... ۱۸۵
۶. آزادگی..... ۱۸۶
۷. بخشندگی..... ۱۸۷
۸. تسلط بر نفس..... ۱۸۷
۹. ترک گناه..... ۱۸۸
۱۰. عدم غفلت از دشمن..... ۱۹۰
- تألیف و یادداشتها..... ۱۹۲

کتابنامه

(۱۹۳-۲۰۳)

در نظام اسلامی همواره همه مردم نقش مهمی را در تقویت ارکان نظام برعهده دارند. این ویژگی در نظام مقدس جمهوری اسلامی برجستگی بیشتری دارد زیرا تقریباً همه مسئولیت ها با رأی مستقیم یا غیر مستقیم مردم مرتبط است. علاوه بر اینکه حضور مردم در عرصه های مختلف دیگر مانند راهپیمایی ها و ... باعث تحکیم هر چه بیشتر پایه های نظام می شود. این مهم در سورتی تحقق خواهد یافت که مردم انقلابی همواره سخنان و مواضع رهبری را مد نظر قرار بدهند و اجرا نمایند تا مبدا تحت تأثیر تبلیغات دشمنان خارجی و ابادی داخلی آنها قرار گرفته، به طور ناخواسته در مسیری قرار بگیرند که اهداف دشمن را برآورده سازد.

رهبر معظم انقلاب در دیدار رئیس و اعضای مجلس خبرگان رهبری در خرداد سال ۹۵ فرمودند: «بنده به نظرم می رسد ملاک انقلابی بودن، تقوا است، شجاعت است، بصیرت است، صراحت است، اینها ملاک «لَوْ مَعْلَمٌ لَّأَنَّمْ» است؛ نترسیدن از انقلابی بودن است. اگر چنانچه ما

تقوا داشته باشیم، شجاعت لازم را هم داشته باشیم، صراحت لازم را هم - در جایی که صراحت لازم است - داشته باشیم، اگر توانستیم اینها را انجام بدهیم و شناخت درستی از دشمن داشته باشیم [انقلابی هستیم]».

یکی از مسائلی که در چند سال اخیر مورد توجه رهبر معظم انقلاب (حفظه الله تعالی) بوده انقلابی بودن و انقلابی ماندن است. حال باید بپرسیم معنی این واژه‌ها چیست؟

انقلابی بودن: انقلابی بودن یعنی اعتقاد به اسلامی که تمام ابعاد زندگی انسان را بیان می‌کند و همچنین انقلابی بودن یعنی تا زمان شهادت همراه ولایت باشیم و در جهت تحقق آرمان‌های انقلاب گام برداریم.

انقلابی ماندن: یعنی با اراد و استقامت در حفظ و حراست از ارزش‌های انقلاب اسلامی و بهت‌گیری نکردن در مقابل آنها و بصیرت کافی داشتن و فریب دشمن را نخوردن و به سوی دشمن و خواسته‌ای او متمایل نشدن.

بنابراین وظیفه ما به عنوان پیروان ولایت فقیه اقتضا می‌کند در زمینه انقلابی بودن و انقلابی ماندن جامعه تلاش کنیم. از طریقی حوزه‌ای علمیه و روحانیت، از عناصر مهم و اصلی مولد فرهنگ در کشور هستند، گفتار و کردار این قشر دینی، همواره حجت شرعی و مقبول افراد جامعه بوده و هست. این ارتباط محکم بین مردم و روحانیت، ایجاب می‌کند که نقش حوزه در القای فرهنگ انقلابی‌گری جامعه از اهمیت ویژه‌ای

برخوردار باشد در جهت رسیدن به این فرهنگ ابتدا باید حوزه ها به انقلابی بودن و انقلابی ماندن خود پردازند. همانطور که رهبر معظم انقلاب فرموده اند: «اگر بخواهیم نظام همچنان «اسلامی و انقلابی» بماند باید حوزه علمیه «انقلابی» بماند؛ زیرا اگر حوزه علمیه انقلابی نماند، نظام اسلامی در خطر، «انحراف» قرار خواهد گرفت.» برای این منظور شناخت شاخصه های حوزه انقلابی و راهکارهای پایداری در آن برای حوزه ها ضروری به نظر می رسد.

بنابراین، احاطه پژوهش مدرسه علمیه حضرت خدیجه سلام الله علیها در نظر دارد به پژوهش و مطالعه در زمینه نقش شاخصه های تقوی، بصیرت، شجاعت، صراحت در حوزه انقلابی و همچنین راهکارهای پایداری از جمله افزایش بصیرت و آلا بن توانایی های علمی حوزه های علمیه در زمینه سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی به گونه ای که در مواقع مواجهه کشور با بحران دست پر باشند و به ارائه راهکار پردازند و همچنین با درایت تمام به دسیسه های فرهنگی و اعتقادی که از سوی دشمنان انقلاب در جامعه مطرح می شود پاسخ دهند و نگذارند انقلاب از مسیر اصلی خود منحرف شود و همچنین با داشتن شجاعت و صراحت به طوری که در تمام مواقع و در مقابل هر فردی، هر هیج ترس و لغافه ای حق را بیان کنند و به امر به معروف و نهی از منکر در تمام طبقات جامعه پردازند و این مسائل صورت نمی پذیرد مگر اینکه ابتدا تقوی را در حوزه های علمیه تقویت کنیم و اعتماد و توکل خود را

به خداوند قوی سازیم تا تحت تأثیر هیچ قدرتی به غیر از خداوند قرار نگیریم همان طور که حضرت سجاد (علیه السلام) به همراه عمه بزرگوارشان حضرت زینب (سلام الله علیها) در فضای خفقان دوران خود با رعایت تقوی، شجاعت، صراحت، بصیرت از انقلاب امام حسین (علیه السلام) محافظت نمودند.

با تحقیق و بررسی به عمل آمده پژوهشی با موضوع شاخصه های حوزه انقلابی و عناوینی با این موضوع وجود ندارد ولی در بعضی از منابع با صورت کلی و پراکنده به این موضوع پرداخته شده است. از جمله کتاب حوزه و روحانیت که سخنان رهبر معظم انقلاب در مورد حوزویان است، کتاب های روحانیت و انقلاب اسلامی (مجموعه مقالات) نشر دبیرخانه شورای پیشبرد و ارتقائی حوزه و مباحثی در مورد حوزه نوشته مصباح یردی، فیش های سخنان رهبری با موضوع شاخصه های انقلابی گری، همچنین به نازگی کتابی تحت عنوان حوزه انقلابی توسط معاونت تهذیب حوزه اصفهان منتشر شده که با جستجوی که انجام شد به متن کتاب دسترسی پیدا نشد. رای نمونه در کتاب حوزه و روحانیت (سخنان رهبر معظم انقلاب)، به صورت پراکنده و کلی و گذرا به این شاخصه ها اشاره نموده است. البته نه در غالب شاخصه ها بلکه از لایه مطالب می توان چند شاخصه را استخراج نمود و با توجه به پراکندگی موارد به نظر می رسد چندان کاربردی نباشد. برای مثال در مورد تهذیب نفس فقط یک صفحه مطلب آمده آن هم چند

پاراگراف آن به بیان خاطرات پرداخته است. مزیت این تحقیق نسبت به دیگر تحقیقات، در بدیع بودن آن می باشد، در این پژوهش علاوه بر بررسی سیاسی، از جنبه اخلاقی و فرهنگی و اجتماعی و..... نیز به موضوع پرداخته شده است.

و من الله التوفیق

واحد پژوهش مدرسه علمیه حضرت خدیجه علیها السلام - پاییز ۱۳۹۷